

է տապախաւուն ջերմը, ամենեւին պէտք չէ վախնալ, քանի մը օրուան մէջ վարպետ բժշկի մը ճարտարութեամբ կըրնայ անցնիլ: Սակայն թէ պարզ ըլլայ և թէ խառն, պէտք է մէկէն բժիշկը կանչել: Իսկ տապախաւուն ջերմին գալուն նշանները ասոնք են:

Ինչի օրը յոգնածութիւն մը կ'իմանայ մարդ, մազերը կը տնկուին ու թեթեւ տաքութիւն մը վրան կու գայ. երկրորդ օրը մորթին վրայ մանր մանր կարմրեկ բիծեր կ'ելլեն, որ շուտ մը կը խոշորնան ու շատ կը կարմրին, այնպէս որ կարծես թէ մորթը կարմիր ներկուած է, սաստիկ կը տաքնայ, կը չորնայ, ցաւիլ ալ կը սկսի:

Ինչ ատեն հիւանդը ցրտէ, խոնաւութենէ, սաստիկ տաքութենէ, ամէն տեսակ կերակրէ ու գրգռիչ ըմպելիքներէն զգուշացնելու է. մնացածը բժիշկը կ'ընէ: Բայց բժիշկը շուտ կանչելու է. ապա թէ ոչ՝ բանը գէշի կըրնայ երթալ:

Նաղիկն ու վարդախտն ալ տապախաւուն ջերման պէս թէ համաճարակ են և թէ փոխադրական. որոնց վրայ յաջորդ գլխոյն մէջ պիտի խօսինք:

Իւրիշ տեսակ մը խիստ փնասակար ջերմ ալ կայ որ փոքր ջերմ կ'ըսուի, և քանի մը օրուան մէջ կրնայ ամբողջ ժողովուրդներ տանիլ. մէկուն վրայ որ աս ջերմը գայ, մէկէն բժիշկը կանչելու է: Պատեալ ջերմը աւելի խոնաւ ու վատաւոր թեղերու մէջ կը պատահի, ինչպէս նաև քիչ հովահրած ու աղտոտ տներ, և այնպիսի մարդկանց կը հանդիպի որ ամենեւին մարմինն չեն լուար, հագուստներնուն անհոգ են ու անառողջ կերակուրներ կ'ուտեն: Իսկ նման են նաև ուրիշ ամէն տեսակ փնասակար ջերմերը, մանաւանդ ջրային ջերմերը: Երկրորդ զիպուածներու մէջ որ չափ որ կարելի է պէտք չէ հիւանդին մօտենալ, ամենայն կերպով զանիկայ մաքուր պահելու է, ընդարձակ սրահի մը մէջ դնելու, և անդադար ծովա տա-

լու է, մանաւանդ քլորով:

Պէտք չէ ջերմը վերը ըսածներնու շատ կը նմանի. աւելի պրեցած գօտւոյն տակի երկիրները կ'ըլլայ և անկէց երբեմն Եւրոպա ալ կու գայ: Իսկ սոսկալի հիւանդութենէն բռնուողը երկու օրուան մէջ կը մեռնի սաստիկ ցաւերով: Հիւանդին գրեթէ բոլոր գործարանները մէկէն կը բռնուին ու սոսկալի կերպով տապալտկելով հոգին կու տայ:

ԱՍՏԵՂԱԲԱՆԻՍՈՒԹԻՒՆ

Նորաւոր և ուր գտնած գիտաբանի ու մաթեմատիկի վրայ 1.
— և ուրիշ նոր մաթեմատիկի մէջ 1:

Ան գիտաբանը, որ սեպտեմբերի 5ին Պոչեմիոյ Սենթրալէնայի գիտարանէն Պորոսէն աստեղաբաշխը գտեր էր, և սեպտեմբեր 9ին Մովէ ու Ռոպերտսըն աստեղաբաշխներն ալ գտեր էին, օգոստոսի 29ին միացեալ նահանգաց Գէյ յմպրիճի գիտարանէն Պոնտ տեսեր է եղեր, որով առաջին գտնողն ինքը կ'ըլլայ: Պոնտ օգոստոսի 29ին այս գիտաբանը 11° 09' 45" հետեւեալ գրից մէջ գտեր է. ՈՒՆ. = 3° 24' 49", 67 և խոտմ. հիւսս. = 88° 00' 37", 9:

Հայնտ աստեղաբաշխն սեպտեմբերի 13ին գտած մոլորակը, զորն որ Պեգասոս ըսուած համաստեղութեան թեմին վրայ տեսեր էր և 9-րդ կարգի աստեղաց մեծութիւնն ունի՝ հրատի ու Լուսնին թագի պարունակաց մէջ տեղը պտտող մանր մոլորակաց խմբէն է: Հայնտ ասոր անունը Վիլհելմ գրեթէ է, նշանն ալ գափնիի ճիւղ մըն է, վրան աստղ:

Նոր ԾՈՒՈՐԱԿ ՄԸՆԱԼ:— Անիպալ տէ կասպարիս Նափոլի աստեղաբաշխը որ ասկէ առաջ հիւսիս և Պարթենոպէ ըսուած մանր մոլորակները գտեր էր, ամսոյս սկիզբները ուրիշ պզտի մոլորակ մըն ալ գտեր է, որ 9—10-րդ աստղի մը մեծութիւնն ունի, և հետեւեալ գրից մէջ էր.

1850 նոյեմբեր

	Միջին ժամկէտացայ	Ուղիղ եւթ	Խոտմ. Ծ
2	7° 34' 6", 4	30° 31' 49", 9	+7° 58' 55", 0
3	7 21 41, 4	30 14 59, 3	+8 0 18, 5

Հրատի ու Լուսնին թագի պարունակաց մէջ տեղումները պտտող մանր մոլորակները ասով 13 հատ եղան, և են Ղեփրէ, Պալլաս, Հերս, Վէսթա, Արիս, Հեբէ, Իրիս կամ Երեմի, Փլուտո, Մերկուր, Հիւպերիոն, Պարթենոպէ, Վիլհելմ և այլնոր մոլորակ:

1 Տես երես 320: